

Faran med att läsa jiddisch dikt

I Jerusalem, New York, Tel Aviv och många andra metropoler kan man göra sig förstådd på jiddisch, åtminstone i vissa stadsdelar som i Mea Shearim, Williamsburg och Bnei Brak. Och ... likadant är det i halländska Torup, åtminstone i Stora Kärrstorp, där poeten och översättaren Tina Hildesjö Person bor med jägaren/skogsmannen Peter. Hennes väg till jiddisch är, milt sagt, inte den vanligaste. En dag för några år sedan kom hon att läsa en transkriberad dikt av modernisten Moyshe-Leyb Halpern (1886-1932). Hon kunde då ingen jiddisch, men blev så tagen av klangen i språket, att hon med hjälp av ett lexikon lyckades ta sig in i Halperns dikt. Sedan var hon såld! 2016-2021 blev det distansstudier vid Lunds universitet vilket resulterade i en seminarieuppsats om jiddischtalande i Halmstad (det var inte så många!) samt förmågan att tala och förstå standardjiddisch. I planerna ingår nu att utbilda sig till jiddischlärare.

Här två av Tina Perssons Sonja Åkesson-översättningar, publicerade i den New York-baserade tidskriften "Afn Shvel":

Hjärtegryn

Ungen med hallonkinder äppelmun och
öron som sommarpioner
Visst älskar vi de små djävlar
Med bindgarn i bakfickan
Och klister på sockertummen...

Hartskerbl

dos kind hot maline-bakn
un oiern vi zumerpionies
avade hobn mir lib di kleine
mamzerimlech
vos hobn shpanot in di keshene
un klei oifn tsuker-finger

Att du blir borta

Äpplet är maskigt
Daliens ansikte svart av frost.

Hjärtat gnyr.
Att du blir borta
Sårar mig svårare än
dina knytnävsslag.

Du bist shoin mer nito

Der epl iz shmutsik
dos ponim fun di dalies shvarts fun frost
dos harts chlipet
du bist shoin mer nito
dos tut mir mer vei
vi daine petsh

Och här en dikt av henne själv:

Nisht dayn libinke

Kum nisht aher!
Shtey avek!
Ikh bin nisht dayn libinke
Nisht dayn freyd
Zay visn,
Az ot der froyen-guf
Iz take mayner!
Shtey avek!
Kum nisht aher!
Ikh bin mesukn
Shtark
Un
Beyz
Un
Fray.
Ikh bin a vintl
Funem vinter
In lange gatkes
Oyfn shosey.
Vos iz der mer?

Inte din älskling

Kom inte hit!
Håll dig undan!
Jag är inte
din älskling
Inte din fröjd
Ta in
Att den här kvinnokroppen faktiskt är min.
Håll dig undan!
Kom inte hit!
Jag är jävligt
Stark
Och
förbannad
Och
Fri.
Jag är en vintervind
I långkalsonger.
På motorvägen.
Var det något mer?